

TAMPEREEN SEUDUN AMMATTIOPISTO

TYÖSSÄOPPIMISEN JA AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖN ARVIOINTILOMAKE / VAMMAISTYÖ

(Opetussuunnitelmaperusteinen koulutus)

Oppilaitos: _____

Opiskelija: _____ Ryhmätunnus: _____

Työssäoppimispaikka: _____

Näyttöpaikka: _____

Työssäoppimisen ajankohta ja jakson pituus: _____

Ammattiosaamisen näytön ajankohta: _____

Työpaikkaohjaaja: _____

Opettaja: _____

Työssäoppimissivusto: http://www.tredu.fi/tyojayrityselama/tyossaoppiminen_0.html

VAMMAISTYÖN AMMATTITAITOVAATIMUKSET

Opiskelija osaa

- arvioida eri-ikäisten eri tavalla vammaisten asiakkaiden toimintakykyä ja avuntarvetta
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida eri tavalla vammaisen asiakkaan yksilöllistä hoitoa, kasvatusta ja kuntoutusta asiakkaan kanssa moniammatillisen työryhmän jäsenenä
- suunnitella yhdessä asiakkaan kanssa vammaiselle asiakkaalle asuin- ja elinympäristö
- toimia kestävän kehityksen periaatteiden mukaan
- toimia ammatillisissa vuorovaikutustilanteissa kunnioittaen asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja tukea vammaisen asiakkaan osallisuutta
- käyttää tarvittaessa puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä
- ohjata ja tukea vammaista asiakasta päivittäisissä toiminnoissa ottaen huomioon hänen voimavaransa
- käyttää apuvälineitä ja ohjata asiakkaita niiden käytössä
- tukea ja ohjata vammaista asiakasta terveyden edistämässä sekä terveyden ja hyvinvoinnin riskien ja haittojen ehkäisemisessä ja niissä selviytymisessä
- tukea vammaisen asiakkaan mielenterveyttä ja kohdata haastavasti käyttäytyviä ja päihderiippuvaisia asiakkaita
- huolehtia vammaisten asiakkaiden lääkehoidosta
- hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa
- suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista
- kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta sekä arvioida omaa osaamistaan
- toimia vammaistyötä ohjaavan arvoperustan sekä säädösten, määräysten ja eettisten periaatteiden mukaan
- huolehtia omasta työhyvinvoinnistaan ja noudattaa työturvallisuusohjeita.

VAMMAISTYÖN TYÖSSÄOPPIMISEN JA AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖN ARVIOINNIN KOHTEET JA ARVIOINTIKRITEERIT

1. Työprosessin hallinta				
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3	Huomioita
Vammaisen asiakkaan hoidon, kasvatuksen ja kuntoutuksen suunnittelu, toteutus ja arviointi				
1.1.	arvioi asiakkaan toimintatarpeita ja -kykyä, päivittäistä selviytymistä sekä avun tarvetta käyttäen joitakin arviointimenetelmiä. Ottaa toiminnassaan huomioon turvallisuuden ja esteettömyyden.	arvioi asiakkaan toimintatarpeita ja -kykyä, päivittäistä selviytymistä sekä avun tarvetta käyttäen monipuolisesti arviointimenetelmiä. Ottaa toiminnassaan huomioon turvallisuuden ja esteettömyyden.	arvioi asiakkaan tilannetta monipuolisesti käyttäen eri arviointimenetelmiä sekä havainnointia ja haastattelua. Perustelee toimintaansa asiakkaan toimintatarpeilla ja -kyvyllä, päivittäisellä selviytymisellä sekä avun tarpeella. Ottaa toiminnassaan huomioon turvallisuuden ja esteettömyyden.	
1.2.	suunnittelee ja toteuttaa asiakkaan kanssa ja työryhmän jäsenenä asiakkaalle yksilöllisen hoidon, tuen ja ohjauksen sekä ymmärtää suunnitelmien merkityksen. Arvioi suunnitelman toteutumista.	suunnittelee ja toteuttaa asiakkaalle yksilöllisen hoidon, tuen ja ohjauksen yhteistyössä asiakkaan itsensä ja muun työryhmän kanssa sekä mahdollisesti omaisten tai läheisten kanssa. Arvioi suunnitelman toteutumista.	suunnittelee, toteuttaa asiakkaalle yksilöllisen hoidon, tuen ja ohjauksen yhteistyössä vammaisen asiakkaan ja muun työryhmän sekä mahdollisesti omaisten ja läheisten kanssa sekä työskentelee itsenäisesti arvioiden ja kehittämällä toimintaa.	
1.3.	toimii moniammatillisen työryhmän jäsenenä vammaistyön hoito- ja palvelujärjestelmässä ja tuntee sen erilaisia järjestäjiä.	toimii vammaistyön hoito- ja palvelujärjestelmässä ja tuntee erilaiset palvelujen järjestäjät ja ohjaa asiakkaita palvelujen piiriin.	toimii vammaistyön hoito- ja palvelujärjestelmässä ja tuntee erilaiset palvelujen järjestäjät sekä ohjaa asiakkaat tarkoituksenmukaisen palvelun ja tuen piiriin palveluohjausta hyödyntäen.	
1.4.	tietää yhteistyöverkostoja ja toimii verkostotyössä	tietää yhteistyöverkostat ja eri vammaisjärjestöjen toimintaa sekä toimii erilaisissa verkostoissa.	tekee yhteistyötä erilaisten verkostojen ja vammaisjärjestöjen kanssa.	
Vammaisen asiakkaan hoidon, kasvatuksen ja kuntoutuksen suunnittelu, toteutus ja arviointi				
1.5.	tunnistaa asiakkaan elinympäristön turvallisuuteen vaikuttavat tekijät.	suunnittelee yhdessä asiakkaan kanssa asiakkaalle viihtyisän ja turvallisen elinympäristön.	suunnittelee ja toteuttaa yhdessä asiakkaan kanssa asiakkaalle viihtyisän, turvallisen ja asiakkaan toimintakykyä edistävän elinympäristön.	
1.6.	ohjaa työryhmän jäsenenä asiakasta yksilöllisessä (itsenäisessä tai ryhmämuotoisessa) asumisessa.	ohjaa ja tukee asiakasta yksilöllisessä (itsenäisessä tai ryhmämuotoisessa) asumisessa.	tukee asiakkaan valmiuksia itsenäiseen, ohjattuun, tuettuun ja autettuun asumiseen. Tukee asiakasta hänen elämänhallintaansa edistävien muutosten aikaansaamiseksi.	

	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3	Huomioita
Vammaisen asiakkaan hoidon, kasvatuksen ja kuntoutuksen suunnittelu, toteutus ja arviointi				
1.7.	ohjaa työryhmän jäsenenä asiakasta yhteiskunnan tarjoaman tuen saannissa.	ohjaa asiakasta yhteiskunnan tarjoaman tuen saannissa.	ohjaa asiakasta ja hänen perhettään ja lähiyhteisöään yhteiskunnan tarjoaman tuen saannissa ja varmistaa osaltaan palveluketjun katkeamattomuuden.	
1.8.	tukee työryhmän jäsenenä asiakasta kasvussa, kehityksessä ja oppimisessa sekä ammatillisessa koulutuksessa ja itsenäisessä, tuetussa ja ohjatussa työssä.	tukee asiakasta kasvussa, kehityksessä ja oppimisessa sekä ammatillisessa koulutuksessa ja itsenäisessä, tuetussa ja ohjatussa työssä.	tukee, ohjaa ja motivoi asiakasta kasvussa, kehityksessä ja oppimisessa sekä ammatillisessa koulutuksessa ja itsenäisessä, tuetussa ja ohjatussa työssä.	
1.9.	toimii työryhmän jäsenenä kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti	toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.	toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti ja ohjaa asiakkaita niiden mukaiseen toimintaan.	
Osaamisen tuotteistamisen suunnittelu				
1.10.	suunnittelee ohjattuna osaamisen tuotteistamista.	suunnittelee ja selvittää työssään oman osaamisensa tuotteistamismahdollisuuksia.	suunnittelee ja kehittää aktiivisesti yrittäjyysvalmiuksiaan. Arvioi realistisesti oman osaamisensa tuotteistamismahdollisuuksia.	

Arviointikohteet:	Arviointikriteerit yleisellä tasolla:	
<p>Työprosessin hallinta</p> <p>Arvioidaan oman työn suunnittelua, työsuorituksen arviointia ja oman toiminnan kehittämistä.</p> <p>Arvioidaan työkokonaisuuden toteuttamista, itsenäisyyttä ja vastuullisuutta.</p>	T1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee työtään, mutta uusissa tilanteissa tai työympäristön muuttuessa tarvitsee ohjausta • arvioi työnsä onnistumista • toimii tutuissa työtehtävissä • työskentelee siten, että työn lopputulos on hyväksyttävissä työn suunnitelman tai laatu- tavoitteiden mukaisesti • tarvitsee työvaiheissa etenemisessä ajoittaista ohjausta • noudattaa työohjeita, työaikoja, sopimuksia sekä neuvottelee poikkeamista.
	H2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee oman työnsä • arvioi työnsä onnistumista työn kuluessa ja selviytyy uusista ja muuttuvista tilanteista oma-aloitteisesti • ottaa huomioon työskentelyssään työnsä kokonaisuuden (esim. mistä alkaa, mihin päättää ja mitä välineitä ym. työssä tarvitaan) • työskentelee siten, että työn lopputulos sisältää työtehtävän erityisvaatimuksia • etenee sujuvasti työvaiheesta toiseen • tekee annetut tehtävät omatoimisesti ja huolehtii työtehtävistään alusta loppuun ja vastaa omasta työosuudestaan.
	K3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee itsenäisesti vastuullaan olevia töitä ja tehtäviä • arvioi työnsä onnistumista, perustelee arviotaan ja arvioi sekä kehittää työskentelytapojaan ja työympäristöään • ottaa huomioon työnsä kokonaisuuden, toimintaympäristön oman työnsä osana sitä • työskentelee työpaikan erityisvaatimusten mukaisesti siten, että työn lopputulos on tavoitteiden mukainen • etenee työssään järjestelmällisesti ja sujuvasti sovittaen työnsä työympäristön muuhun toimintaan • tekee omalla vastuualueellaan omatoimisesti muitakin kuin annettuja työtehtäviä.

Arvosana: _____

Perustelut arvosanalle: _____

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta				
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3	Huomioita
Ammatillinen vuorovaikutus				
2.1.	toimii yksilöllisesti ammatillisissa vuorovaikutustilanteissa asiakkaiden kanssa.	toimii yksilöllisesti ammatillisissa vuorovaikutustilanteissa asiakkaiden kanssa ja perustelee toimintaansa vammaisten asiakkaiden tarpeista lähtien.	toimii yksilöllisesti ammatillisissa vuorovaikutustilanteissa asiakkaiden kanssa ja perustelee monipuolisesti toimintaansa vammaisten asiakkaiden tarpeista lähtien.	
2.2.	käyttää joitakin puhetta tukevia ja korvaavia viestintämenetelmiä.	käyttää puhetta tukevia ja korvaavia viestintämenetelmiä sekä ohjaa asiakasta ilmaisemaan itseään.	käyttää monipuolisesti puhetta tukevia ja korvaavia viestintämenetelmiä sekä ohjaa ja kannustaa asiakasta käyttämään niitä tiedonvälityksessä ja tiedonsaannissa ja kehittää asiakkaan kommunikaatioympäristöä.	
Vammaisen asiakkaan tukeminen ja ohjaaminen				
2.3.	kunnioittaa asiakkaan oikeuksia ja itsemääräämisoikeutta.	kunnioittaa asiakkaan oikeuksia ja itsemääräämisoikeutta ja mahdollistaa toiminnallaan asiakkaalle päivittäiseen elämään liittyvien valintojen teon.	kunnioittaa ja tukee asiakkaan oikeuksia ja itsemääräämisoikeutta ja osallisuutta sekä edistää asiakkaan mahdollisuuksia päivittäiseen elämään liittyvien valintojen tekoon.	
2.4.	tukee työryhmän jäsenenä eri-ikäisiä ja eri tavalla vammaisia asiakkaita ja heidän läheisiään ensitiedon saamisessa.	tukee asiakkaita ja heidän läheisiään ensitiedon saamisessa.	tukee ja ohjaa luontevasti asiakkaita ja heidän läheisiään ensitiedon saamisessa tilanteen vaatimalla tavalla.	
2.5.	tukee ja ohjaa työryhmän jäsenenä asiakasta päivittäisissä perustoiminnoissa ottaen huomioon hänen voimavaransa.	tukee ja ohjaa asiakasta yksilöllisesti päivittäisissä perustoiminnoissa ottaen huomioon hänen voimavaransa.	tukee ja ohjaa itsenäisesti ja yksilöllisesti asiakasta päivittäisissä perustoiminnoissa sekä kannustaa ja rohkaisee häntä omien voimavarojen käyttöön.	
Vammaisen asiakkaan tukeminen ja ohjaaminen				
2.6.	toteuttaa työryhmän jäsenenä asiakkaan asento- ja liikehoitoa annettujen ohjeiden mukaan ja käyttää tarvittaessa apuvälineitä (esim. liikkumisen, siirtojen, kommunikaation, ympäristöhallinnan, aistien ja päivittäisten toimintojen apuvälineet) sekä ohjaa asiakasta niiden käytössä.	toteuttaa asiakkaan asento- ja liikehoitoa ja ohjaa tarvittaessa vammaista asiakasta apuvälineiden hankinnassa ja käytössä yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa.	toteuttaa asiakkaan asento- ja liikehoitoa ja havaitsee tarvittaessa asiakkaan apuvälineiden tarpeen ja ohjaa niiden hankinnassa ja käytössä sekä ymmärtää niiden merkityksen asiakkaan toimintakyvyn edistämässä.	

	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3	Huomioita
Vammaisen asiakkaan tukeminen ja ohjaaminen				
2.7.	tukee ja ohjaa asiakasta elämänhallinnassa ja mielekkään ja virikkeellisen arjen suunnittelussa.	tukee asiakasta elämänhallinnassa sekä tukee ja ohjaa asiakasta ja hänen lähiverkostoaan suunnittelemaan ja toteuttamaan mielekästä ja virikkeellistä arkea.	tukee asiakasta elämänhallinnassa ja tukee, ohjaa ja motivoi häntä ja hänen lähiverkostoaan suunnittelemaan ja toteuttamaan mielekästä ja virikkeellistä arkea.	
2.8.	tukee asiakasta sosiaalisten taitojen ylläpitämisessä.	tukee asiakasta sosiaalisten taitojen vahvistumisessa ja kannustaa ja motivoi asiakasta osallistumaan ympäröivän yhteiskunnan toimintaan.	tukee monipuolisesti asiakasta sosiaalisten taitojen vahvistumisessa ja kannustaa ja motivoi asiakasta osallistumaan ympäröivän yhteiskunnan toimintaan.	
2.9.	ottaa työssään huomioon musiikin, liikunnan ja kädentaitojen merkityksen asiakkaalle ja työryhmän jäsenenä ohjaa toiminnallisia ryhmiä hyödyntäen joitakin luovia ja terapeuttisia menetelmiä	ottaa työssään huomioon musiikin, liikunnan ja kädentaitojen merkityksen asiakkaalle ja ohjaa toiminnallisia ryhmiä hyödyntäen joitakin luovia ja terapeuttisia menetelmiä.	ohjaa ja kehittää luovasti ja persoonallisesti toiminnallisia ryhmiä (kuvallinen ilmaisu, kädentaidot, musiikki ja liikunta) sekä hyödyntää luovia ja terapeuttisia menetelmiä	
Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen				
2.10.	tukee ja ohjaa työryhmän jäsenenä asiakasta terveyden edistämässä ja sekä terveyden ja hyvinvoinnin riskien ja haittojen (yksinäisyys, syrjäytyneisyys, kaltoinkohtelu, perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhka ja mielenterveys- ja päihdeongelmat) ehkäisemisessä ja niissä selviytymisessä. Toimii yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa.	tukee ja ohjaa voimavaralähtöisesti asiakasta terveyden edistämässä ja sekä terveyden ja hyvinvoinnin riskien ja haittojen ehkäisemisessä ja niissä selviytymisessä. Ohjaa asiakkaan tilanteen mukaan esimerkiksi mielenterveys-, päihde- tai kriisipalveluihin ja hyödyntää asiantuntija-apua.	tukee ja ohjaa voimavaralähtöisesti ja itsenäisesti asiakasta terveyden edistämässä ja sekä terveyden ja hyvinvoinnin riskien ja haittojen ehkäisemisessä ja niissä selviytymisessä. Ohjaa ja motivoi asiakkaan tilanteen mukaan esimerkiksi mielenterveys-, päihde- tai kriisipalveluihin ja hyödyntää monipuolisesti asiantuntija-apua.	
2.11.	kohtaa työryhmän jäsenenä haastavasti käyttäytyviä asiakkaita, tunnistaa oman vallankäyttönsä rajat ja noudattaa työyhteisön toimintaperiaatteita.	kohtaa haastavasti käyttäytyviä asiakkaita, tunnistaa oman vallankäyttönsä rajat ja soveltaa työyhteisön toimintaperiaatteita.	ennaltaehkäisee haastavia tilanteita sekä kohtaa haastavasti käyttäytyviä asiakkaita tunnistamalla oman vallankäyttönsä rajat ja soveltaa työyhteisön toimintaperiaatteita.	
2.12.	tunnistaa seksuaalisuuden osaksi asiakkaan identiteettiä ja persoonallisuutta.	tukee asiakkaan seksuaalisuutta osana tämän identiteettiä ja persoonallisuutta.	tukee asiakkaan seksuaalisuutta osana identiteettiä ja persoonallisuutta sekä antaa tarvittaessa työryhmän jäsenenä turvataitokasvatusta.	

	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3	Huomioita
Terveiden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen				
2.13.	tarkkailee asiakkaan nestetasapainoa tavallisissa tilanteissa ja tiedottaa havainnoistaan.	tarkkailee asiakkaan nestetasapainoa ja sen häiriöitä ja tiedottaa havainnoistaan kirjallisesti ja suullisesti.	tarkkailee asiakkaan nestetasapainoa ja sen häiriöitä ja toimii tilanteen vaatimalla tavalla sekä tiedottaa havainnoistaan kirjallisesti ja suullisesti.	
2.14.	tarkkailee ja havainnoi asiakkaan ravitsemustilaa ja tiedottaa havainnoistaan ja hoitaa työryhmän jäsenenä ravitsemuksen erityistilanteita (letku-ruokinta ja gastrostooma).	tarkkailee asiakkaan ravitsemustilaa ja tunnistaa ja hoitaa siinä esiintyviä häiriöitä sekä ravitsemuksen erityistilanteita.	tarkkailee, havainnoi ja hoitaa itsenäisesti asiakkaan ravitsemuksen erityistilanteita.	
2.15.	tunnistaa asiakkaan suunhoidon erityistarpeet ja motivoi asiakasta suunhoidossa.	havainnoi ja arvioi asiakkaan suun terveydentilaa sekä hoitaa siihen liittyviä ongelmia ja motivoi asiakasta suunhoidossa	havainnoi ja arvioi asiakkaan suun terveydentilaa ja hoitaa ja ennaltaehkäisee siihen liittyviä ongelmia sekä motivoi asiakasta suunhoidossa.	
2.16.	tunnistaa asiakkaan jalkojenhoidon erityistarpeet.	havainnoi ja arvioi asiakkaan jalkojen terveydentilaa sekä hoitaa siihen liittyviä ongelmia.	havainnoi ja arvioi asiakkaan jalkojen terveydentilaa sekä hoitaa ja ennaltaehkäisee siihen liittyviä ongelmia.	
2.17.	käsittelee, annostelee ja antaa asiakkaalle lääkkeitä määräysten mukaan turvallisesti (p.o., s.c., rect., inh., i.m.) sekä seuraa lääkkeiden vaikutusta ja tiedottaa havainnoistaan työryhmälle.	käsittelee, annostelee ja antaa asiakkaalle lääkkeitä määräysten mukaan turvallisesti (p.o., s.c., rect., inh., i.m.), seuraa lääkkeiden vaikutusta sekä niiden haitta- ja sivuvaikutuksia sekä tiedottaa havainnoistaan työryhmälle.	käsittelee, annostelee ja antaa asiakkaalle lääkkeitä määräysten mukaan turvallisesti (p.o., s.c., rect., inh., i.m.) ja tarkkailee lääkkeiden vaikutuksia ja niiden haitta- ja sivuvaikutuksia ja vammaisen henkilön lääkkeiden käyttöä ja tiedottaa havainnoistaan työryhmälle. Ohjaa ja motivoi vammaista asiakasta ja hänen omaisiaan tarpeellisessa lääkkeiden käytössä.	

Arviointikohteet:	Arviointikriteerit yleisellä tasolla:	
Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	T1	<ul style="list-style-type: none">• käyttää tavallisimpien menetelmien, välineiden ja materiaalien käytön perustana olevaa tietoa toistuvissa työtilanteissa (eli ne menetelmät, välineet ja materiaalit, jotka on määritelty kohteessa 2), mutta tarvitsee ohjausta tiedon hankinnassa ja soveltamisessa.
Arvioidaan työtehtävään ja työympäristöön soveltuvan työmenetelmän ja välineiden sekä materiaalien valintaa ja käyttöä	H2	<ul style="list-style-type: none">• käyttää työhönsä liittyviä työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja omatoimisesti työtilanteissa
	K3	<ul style="list-style-type: none">• valitsee työhönsä sopivimmat työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit ja käyttää niitä sujuvasti vaihtelevissa työtehtävissä

Arvosana: _____

Perustelut arvosanalle: _____

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta				
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3	Huomioita
Vammaisuuden muotoja, syitä sekä vammaisen asiakkaan terveyden ja hyvinvoinnin uhkia koskevan tiedon hallinta				
3.1.	hyödyntää työssään tietoa tavallisimmista vammaisuuden muodoista ja niiden taustalla olevista syistä (kehitysvammaisuus, aistivammaisuus, puhevammaisuus, liikuntavammaisuus, autismin kirjo sekä erilaisia oireyhtymiä).	perustelee pääsääntöisesti toimintaansa tiedoilla asiakkaiden vammaisuuden muodoista ja syistä sekä vammaisuuteen liittyvistä lisävammoista ja sairauksista.	perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla asiakkaiden vammaisuuden muodoista, syistä, lisävammoista ja sairauksista.	
3.2.	hyödyntää työssään tietoa hermoston kehityksestä, rakenteesta, toiminnasta ja niissä esiintyvistä häiriöistä sekä pitkäaikaissairauksista.	perustelee pääsääntöisesti toimintaansa tiedoilla hermoston kehityksestä, rakenteesta, toiminnasta, häiriöistä sekä pitkäaikaissairauksista.	perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla hermoston kehityksestä, rakenteesta, toiminnasta, häiriöistä sekä pitkäaikaissairauksista.	
3.3.	hyödyntää työssään tietoa vammaisen asiakkaan mielenterveys- ja päihdeongelmista sekä riippuvuuksista.	perustelee toimintaansa tiedolla vammaisen asiakkaan mielenterveys- ja päihdeongelmista sekä riippuvuuksista.	perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla vammaisen asiakkaan mielenterveys- ja päihdeongelmista sekä riippuvuuksista.	
Vammaisen asiakkaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskevan tiedon hallinta				
3.4.	hyödyntää työssään tietoa vammaisen asiakkaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä.	perustelee toimintaansa tiedolla vammaisen asiakkaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä	perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla vammaisen asiakkaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä ja hankkii aktiivisesti lisätietoa.	
Hoito-, kasvat- ja kuntoutusmenetelmiä koskevan tiedon hallinta				
3.5.	hyödyntää työssään tietoa hoitoon, kasvatukseen ja kuntoutukseen liittyvistä menetelmistä.	perustelee toimintaansa hoitoon, kasvatukseen ja kuntoutukseen liittyvällä tiedolla.	perustelee monipuolisesti toimintaansa hoitoon, kasvatukseen ja kuntoutukseen liittyvällä tiedolla.	
3.6.	hyödyntää työssään kuntouttavan työotteen periaatteita ja tavallisimpia kuntoutusmenetelmiä.	perustelee toimintaansa kuntouttavaan työotteeseen ja tavallisimpiin kuntoutusmenetelmiin liittyvällä tiedolla.	perustelee toimintaansa kuntouttavaan työotteeseen ja kuntoutusmenetelmiin ja eri vammaryhmiin liittyvällä tiedolla.	
Lääkehoitoa koskevan tiedon hallinta				
3.7.	hyödyntää työssään tietoa tavallisimmista vammaistyössä käytettävistä lääkkeistä ja niiden vaikutuksista ja väärinkäytöstä.	perustelee toimintaansa tiedolla vammaistyössä käytettävistä lääkkeistä, niiden vaikutuksista sekä haitta- ja sivuvaikutuksista sekä lääkkeiden väärinkäytön ilmiöistä.	perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla vammaistyössä käytettävistä lääkkeistä, niiden vaikutuksista sekä haitta- ja sivuvaikutuksista sekä lääkkeiden väärinkäytön ilmiöistä.	

	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3	Huomioita
Normalisaation, integraation, inklusion ja valtaistumisen periaatteita koskevan tiedon hallinta				
3.8.	noudattaa työssään normalisaation, integraation, inklusion ja valtaistumisen periaatteita.	perustelee toimintaansa normalisaation, integraation, inklusion ja valtaistumisen periaatteilla.	perustelee monipuolisesti toimintaansa normalisaation, integraation, inklusion ja valtaistumisen periaatteilla.	
Yhteiskunnallisia, taloudellisia ja kulttuurisia tekijöitä koskevan tiedon hallinta				
3.9.	hyödyntää työssään tietoa vammaistyön historiasta ja ajankohtaisista vammaistyön kysymyksistä.	hyödyntää työssään tietoa vammaistyön historiasta ja ajankohtaisista vammaistyön kysymyksistä ja ymmärtää niiden merkityksen työssään.	hyödyntää työssään tietoa vammaistyön historiasta, ajankohtaisista vammaistyön kysymyksistä ja tulevaisuuden haasteista ja ymmärtää niiden merkityksen työssään.	
3.10.	ottaa huomioon työssään yhteiskunnan taloudellisten tekijöiden vaikutuksia vammaisen asiakkaan elinoloihin.	ottaa huomioon työssään yhteiskunnan taloudellisten ja poliittisten tekijöiden vaikutukset vammaisen asiakkaan elinoloihin.	ottaa huomioon työssään yhteiskunnan taloudellisten, poliittisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutukset vammaisen asiakkaan ja hänen perheensä ja lähiyhteisönsä elinoloihin.	
3.11.	hyödyntää tutuissa työtilanteissa tietoa eri kulttuurien ja vähemmistöryhmien suhtautumisesta vammaisiin asiakkaisiin	hyödyntää työssään tietoa eri kulttuurien ja vähemmistöryhmien suhtautumisesta vammaisiin asiakkaisiin	hyödyntää monipuolisesti työssään tietoa eri kulttuurien ja vähemmistöryhmien suhtautumisesta vammaisiin asiakkaisiin	
Yrittäjyyttä ja osaamisen tuotteistamista koskevan tiedon hallinta				
3.12.	hyödyntää ohjattuna työssään tietoa vammaistyön yrittäjyydestä, osaamisen tuotteistamisesta ja sisäisen yrittäjyyden merkityksestä.	hyödyntää työssään tietoa vammaistyön yrittäjyydestä, osaamisensa tuotteistamisesta sekä toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.	hyödyntää monipuolisesti työssään tietoa vammaistyön yrittäjyydestä ja osaamisensa tuotteistamisesta ja toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.	
Työehtosopimusta, työnhakuasiakirjoja ja työsopimusta koskevan tiedon hallinta				
3.13.	osoittaa työssään tietonsa lähihoitajan työhön liittyvistä työehtosopimuksen mukaisista oikeuksista ja velvollisuuksista sekä työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.	perustelee toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.	perustelee monipuolisesti toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.	

	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3	Huomioita
Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa. Alakohtainen kielitaidon hallinta suomenkielisillä .				
3.14.	palvelee asiakkaita suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.	palvelee asiakkaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.	palvelee asiakkaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.	
Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa. Alakohtainen kielitaidon hallinta ruotsinkielisillä				
3.15.	palvelee asiakkaita ruotsin ja suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta yhdellä vieraalla kielellä.	palvelee asiakkaita ruotsin ja suomen kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen yhdellä vieraalla kielellä.	palvelee asiakkaita ruotsin ja suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä vieraalla kielellä.	
Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa. Alakohtainen kielitaidon hallinta muunkielisillä				
3.16.	hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä selviytyy auttavasti palvelutilanteesta yhdellä muulla kielellä.	hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä vieraalla kielellä ja selviytyy auttavasti toisella kotimaisella kielellä.	palvelee asiakkaita suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen joustavasti toisella kotimaisella kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.	
Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa. Alakohtainen kielitaidon hallinta vieraskielisessä koulutuksessa				
3.17.	hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä auttaa palvelutilanteesta asiakkaan eteenpäin yhdellä muulla kielellä.	hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä muulla kielellä.	palvelee asiakkaita koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä muulla kielellä.	

Arviointikohteet:	Arviointikriteerit yleisellä tasolla:	
Työn perustana olevan tiedon hallinta	T1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää tavallisimpien menetelmien, välineiden ja materiaalien käytön perustana olevaa tietoa toistuvissa työtilanteissa (eli ne menetelmät, välineet ja materiaalit, jotka on määritelty kohteessa 2), mutta tarvitsee ohjausta tiedon hankinnassa ja soveltamisessa.
Arvioidaan työssä tarvittavan tiedon hallintaa ja soveltamista	H2	<ul style="list-style-type: none"> • hankkii ja käyttää työssä tarvittavaa tietoa omatoimisesti.
	K3	<ul style="list-style-type: none"> • hankkii ja käyttää itsenäisesti tietoa työssään vaihtelevissa työtilanteissa ja perustelee työhön liittyviä ratkaisujaan hankkimansa tiedon pohjalta.

Arvosana: _____

Perustelut arvosanalle: _____

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot				
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3	Huomioita
Oppiminen ja ongelmanratkaisu				
4.1.	ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä muuttaa toimintaansa saamansa palautteen perusteella. Arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan.	ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä muuttaa toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämistarpeita. Pyytää ohjausta tarvittaessa.	hankkii, jäsentää ja arvioi tietoa sekä soveltaa aiemmin opittua muuttuvissa työtilanteissa, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämistarpeita. Antaa palautetta esittäen rakentavia ratkaisuvaihtoehtoja ja pyytää ohjausta tarvittaessa.	
Oppiminen ja ongelmanratkaisu				
4.2.	tekee työhönsä liittyviä valintoja ja päätöksiä sekä ratkaisee ongelmia	tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia sekä hankkii lisätietoa ratkaisuilleen.	tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia. Perustelee toimintaansa ammatillisilla tiedoilla ja hankkii tarvittaessa lisätietoa	
Vuorovaikutus ja yhteistyö				
4.3.	toimii ammatillisesti vuorovaikutustilanteissa vammaisen, hänen perheensä ja erilaisten ihmisten kanssa ja työryhmän jäsenenä.	toimii ammatillisesti ja yhteistyökykyisesti vuorovaikutustilanteissa vammaisen, hänen perheensä ja erilaisten ihmisten kanssa sekä ilmaisee näkökantojaan selkeästi	toimii ammatillisesti, yhteistyökykyisesti ja tilanteen vaatimalla tavalla vuorovaikutustilanteissa vammaisen, hänen perheensä ja erilaisten ihmisten kanssa sekä ilmaisee näkökantojaan selkeästi ja rakentavasti.	
Ammattietiikka				
4.4.	tukee vammaisen oikeuksia ja työskentelee vammaistyön arvoperustan, ammattieettisten periaatteiden ja toimintaperiaatteiden, säädösten ja määräysten mukaisesti.	ottaa työssään huomioon vammaisen oikeudet ja työskentelee vammaistyön arvoperustan, ammattieettisten periaatteiden ja toimintaperiaatteiden, säädösten ja määräysten mukaisesti.	ottaa työssään monipuolisesti huomioon vammaisen oikeudet, työskentelee vammaistyön arvoperustan, ammattieettisten periaatteiden ja toimintaperiaatteiden, säädösten ja määräysten mukaisesti. Perustelee toimintaansa.	

	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3	Huomioita
	Terveys, turvallisuus ja toimintakyky			
4.5.	huolehtii omasta työkyvystään, turvallisuudestaan, työhyvinvoinnistaan ja terveydestään.	huolehtii omasta työkyvystään sekä edistää sitä ja terveyttään.	huolehtii omasta terveydestään ja työkyvystään sekä edistää omaa ja työyhteisön hyvinvointia.	
4.6.	asennoituu myönteisesti työturvallisuuden sekä noudattaa turvallisuutta koskevia ohjeita. Välttää työympäristöön liittyviä vaaratilanteita ja terveyshaittoja sekä ennaltaehkäisee kaatumistapaturmia.	havainnoi ja ennakoi työympäristössä esiintyviä vaaratilanteita ja terveyshaittoja sekä huolehtii omasta ja asiakkaan turvallisuudesta. Ennaltaehkäisee kaatumistapaturmia.	havainnoi ja ennakoi työympäristössä esiintyviä vaaratilanteita ja terveyshaittoja. Kehittää työturvallisuutta poistamalla omia, asiakkaan ja työyhteisön turvallisuuteen liittyviä riskejä sekä ennaltaehkäisee kaatumistapaturmia.	
4.7.	toimii työpaikan hygieniakäytäntöjen ja aseptisen työjärjestyksen mukaisesti ja huolehtii henkilökohtaisesta hygieniasaan.	toimii aseptisten periaatteiden mukaisesti eri toimintaympäristöissä.	soveltaa aseptisen toiminnan periaatteita eri toimintaympäristöissä ja perustelee toimintansa.	
	Terveys, turvallisuus ja toimintakyky			
4.8.	työskentelee ergonomisesti oikein ja ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja.	käyttää ergonomisesti oikeita työskentelytapoja ja ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja.	työskentelee ergonomisesti oikein hyödyntäen asiakkaan voimavaroja ja apuvälineitä sekä kehittää työympäristön ergonomista toimivuutta.	
4.9.	antaa ensiavun ja peruselvytyksen.	antaa ensiavun ja peruselvytyksen.	antaa ensiavun ja peruselvytyksen.	

Arviointikohteet:	Arviointikriteerit yleisellä tasolla:	
Oppiminen ja ongelman ratkaisu Arvioidaan omaa osaamista työn tekijänä ja työn kehittämistä, ongelmien ratkaisemista sekä valintojen ja päätösten tekemistä	T1	<ul style="list-style-type: none"> • hakee ohjattuna tietoa • suunnittelee työtään, mutta uusissa tilanteissa tai työympäristön muuttuessa tarvitsee ohjausta • arvioi työnsä onnistumista • selviytyy tutuista tilanteista, mutta muuttuvissa ja valintatilanteissa tarvitsee ohjausta ja tukea
	H2	<ul style="list-style-type: none"> • hakee tietoa ohjeiden mukaan • suunnittelee oman työnsä ja arvioi työnsä onnistumista työn kuluessa • ottaa vastaan palautetta ja toimii palautteen mukaisesti • selviytyy muuttuvista ja valintatilanteista oma-aloitteisesti
	K3	<ul style="list-style-type: none"> • hakee itsenäisesti tietoa • suunnittelee itsenäisesti vastuullaan olevia tehtäviä ja arvioi osaamistaan ja työnsä onnistumista sekä perustelee arviotaan • arvioi ja kehittää työskentelytapojaan ja työympäristöään • kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta • toimii erilaisissa tilanteissa itsenäisesti, tilanteeseen sopivasti ja löytää toiminnalleen vaihtoehtoisia toimintatapoja
Vuorovaikutus ja yhteistyö Arvioidaan toimintaa vuorovaikutustilanteissa ja yhteistyökykyä.	T1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toimiessaan omassa oppimis- ja työyhteisössään • tekee työyhteisössä vastuullaan olevat tehtävät, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta • toimii tutussa työyhteisössä ja ryhmässä ja pyytää tarvitessaan apua muilta
	H2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii tilanteen vaatimalla tavalla omassa oppimis- ja työyhteisössään erilaisissa vuorovaikutus- tilanteissa • tekee omatoimisesti työyhteisössä vastuullaan olevat tehtävät • toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä
	K3	<ul style="list-style-type: none"> • ilmaisee selkeästi asiansa ja tuo rakentavasti esille erilaisia näkökantoja • toimii vastuullisesti, yhteistyökykyisesti ja tasavertaisesti erilaisten ihmisten kanssa työyhteisön ja ryhmän jäsenenä • tukee ja auttaa muita sekä ottaa työssään huomioon seuraavan työvaiheen ja työn- tekijän

Ammattietiikka Arvioidaan toimintaa ammattietiikan, ammatin arvo-perustan ja tehtyjen sopimusten mukaisesti.	T1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa annettuja eettisiä ohjeita ja aikatauluja
	H2	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja
	K3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii työyhteisön arvojen, tavoitteiden, eettisten ohjeiden, sopimusten ja säädösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa sekä noudattaa aikatauluja
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky Arvioidaan terveyttä ylläpitävää ja turvallista toimintaa sekä toiminta- kyvyn ylläpitoa.	T1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen eikä muille • varmistaa turvallisuuden ohjeiden mukaisesti • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä • työskentelee pääsääntöisesti ergonomisesti oikein.
	H2	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden • varmistaa turvallisuuden • käyttää turvallisesti suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä • työskentelee ergonomisesti oikein
	K3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii työyhteisön arvojen, tavoitteiden, eettisten ohjeiden, sopimusten ja säädösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa sekä noudattaa aikatauluja • noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden • varmistaa turvallisuuden ja tiedottaa havaitsemistaan vaaroista ja riskeistä • käyttää turvallisesti suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä • käyttää turvallisista, sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian

Arvosana: _____

Perustelut arvosanalle: _____
